

II.

Prof. HAMBURGER eindigt zijn beschouwing over SCHÄFER's methode over kunstmatige ademhaling met de opmerking, dat wij na nauwkeurige waarneming der desbetreffende gevallen over enkele jaren ook ten onzent een op eigen ervaring gegronde meening zullen kunnen uitspreken. Doch reeds nu heeft mij iets getroffen, dat, hoewel het nog nadere bevestiging behoeft, toch genoeg in het oog springend is om m. i. bekend te maken, daar het wellicht voor sommigen een prikkel te meer mag zijn niet alleen om SCHÄFER's methode toe te passen, doch ook en vooral om haar te onderwijzen.

Waarschijnlijk grootendeels onder invloed van het boekje van VON ESMARCH-QUANJER, een leiddraad bij het onderwijs in eerste hulp bij ongelukken, een boekje, dat door de staatcommissie in het belang van het verleenen van eerste hulp bij ongelukken kosteloos uitgereikt wordt aan leeraren en leerlingen van cursussen, werd tot nu door de leeraren in hoofdzaak gewezen op de methoden van kunstmatige ademhaling van SILVESTER, HOWARD, SCHÜLLER, en LABORDE. In den 5den druk wordt de methode van SCHÄFER niet genoemd, in den 7den druk wel, doch na een veel uitvoeriger bespreking van die van SILVESTER, „die ik bij voorkeur aanbeveel” 1). En nu heeft mij de ervaring geleerd bij eenige honderde personen, die ik kon ondervragen omtrent de methode van SILVESTER nadat zij een cursus in het verleenen van eerste hulp bij ongelukken gevolgd hadden, dat het hooge uitzondering was, wanneer iemand van die honderde personen SILVESTER's methode zonder storende vergissingen kon demonstreeren. Vooral bij het redden van drenkelingen, waar de patiënt eerst met het aangezicht naar beneden, dan op den rug moet liggen, waar onthouden moet worden hoe het hoofd al of niet moet liggen, waar gelet moet worden op de tong, heerscht vaak een schromelijke verwarring in het toepassen der methode.

Ik heb dit jaar voor het eerst SCHÄFER's methode gedemonstreerd en wel als de methode bij voorkeur. En bij 10 personen, wie ik na het volgen van den cursus verzocht de methode toe te passen, waren er *zeven* die zonder fout wisten wat ze doen moesten, die dus de methode *onthouden* hadden in haar geheel, iets wat voor SILVESTER's methode moeilijker is en dan ook vrij slecht gebeurt. Ik zal dan ook voortgaan den *leek* SCHÄFER's methode als *de* methode te demonstreeren en te leeren.

Zelfs al zou de invloed van de methode van SILVESTER een gunstiger invloed hebben op den terugkeer van ademhaling en bloedsomloop dan die van SCHÄFER, dan heeft de leek nog meer aan een methode, die, hoewel minder volkomen, veel beter door hem beheerscht en *onthouden* kan worden dan de andere, misschien iets betere, doch waarvan de toepassing voor hem vaak vrij groote bezwaren heeft.

Amsterdam, 14 Maart 1910.

A. KROVELD.

TOEPASSING VAN VLOEIBAAR KOOLZUUR VOOR
GENEESKUNDIGE DOELEINDEN.

Het zij mij vergund naar aanleiding van het artikel van collega VOORTHUIS over bovenstaand onderwerp in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* mede

1) Ik haal de woorden van den schrijver aan.